

Förutsättningar för tillväxt inom de gröna näringarna i kommunen

Inledning

De gröna näringarna definieras av Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) som företag med sin bas i jord, skog, trädgård eller landsbygdens miljö. LRF är både en folkrörelse och en intresse- och företagarorganisation som finns representerad på riks-, region-, kommun-, och lokal nivå. Kommungruppen är ett samarbetsorgan för kommunens XX lokalavdelningar, vars uppdrag är att bevaka och påverka i frågor som är viktiga för våra XX medlemmar och där kommunen har beslutanderätt. LRFs kommungrupp anser att det finns möjlighet för de gröna näringarna att växa i kommunen, då växer också antalet arbetstillfällen och kommunens skatteintäkter. För att möjliggöra det vill vi ta upp ett antal olika sakområden som påverkar vårt företagande. Efter en kort presentation av varje område punktar vi upp några konkreta saker att beakta.

Allmänt

- Vilka tillväxtambitioner har kommunen för de gröna näringarna?
- På vilket sätt tänker kommunen ge förutsättningar så att företag inom de gröna näringarna startar, utökar eller utvecklas?
- Hur påverkas sysselsättningen på landsbygden av den politik som förs i kommunen idag?

Attityden till de gröna näringarna

Att driva företag handlar inte bara om att få ekonomin att gå ihop, även att få uppskattning för det man gör och ett positivt bemötande är väsentligt för att känna arbetsglädje och en vilja att utveckla företaget. Det är väsentligt att företagare inom de gröna näringarna blir bemötta professionellt i sina kontakter med kommunens olika förvaltningar.

- Lantbrukare är också företagare vars tid är värdefull. Snabba och professionella besked förväntar vi oss, liksom rådgivning i den utsträckning kommunens uppdrag tillåter.
- Vi ser ett stort värde i att miljötillsyn sker på gårdarna, men vi vill inte betala för mer än den faktiskt nedlagda tiden. Vi vill ha timdebitering istället för årlig, fast avgift.
- Vi lantbrukare förväntar oss att de livsmedel som kommunen handlar och serverar är producerade med samma miljö- och djurskydds krav som kommunens miljöinspektörer och andra myndigheter ställer på oss.
- Förvaltningen får inte genomsläpas av tillsynsuppdraget så till den grad att företagen bara betraktas som miljöfarlig verksamhet och alla positiva effekter som lantbruket för med sig glöms bort.

Bevara åkermarken

För att producera livsmedel krävs mark, både åkermark och betesmark. Åkermarken äger i dagsläget inte samma skydd som betesmarken, därför är det extra viktigt att kommunen tar ett aktivt beslut att värna åkermarken för kommande generationer. Exploatering av åkermark ses ofta som ett förhållandevis billigt sätt att bygga. Det kan dock krävas mycket naturresurser i form av bergkross, vilket gör att man alltså påverkar inte bara där man bygger men även där man hämtar materialet. Miljöbalken 3 kap 4 § anger att: *"Brukningsvärd jordbruksmark fås i anspråk för bebyggelse eller anläggning endast om det behövs för att tillgodose*

väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.”

- Om kommunen planerar att bebygga åkermark, är det i rimlig omfattning och har alla andra alternativ prövats?
- Finns alternativa markområden att exploatera som möjliggör fortsatt produktion på åkern? (t.ex. impediment, redan bebyggd mark, lågproduktiv skog eller industrimark)
- Utnyttjas möjligheten att förtäta staden tillräckligt?
- Tas hänsyn till eventuella översvämningsrisker då man bygger på låglänta områden? Inte minst den förväntade klimatförändringen kan innebära problem med högre vattenstånd och häftigare skyfall.

Landsbygdsboende, service och infrastruktur

Företagande inom de gröna näringarna innebär i regel att boende och verksamhet sker i nära anslutning till varandra, alltså på landsbygden. För att möjliggöra generationsskiften och anställningar måste möjligheten att bygga nya bostäder på landsbygden finnas. Även en fungerande kollektivtrafik och infrastruktur måste erbjudas.

- Hur är möjligheten att få bygga bostäder på landsbygden? Stopp för ”spridd bebyggelse”, eller bostadsbyggande bara i anslutning till kollektivtrafikstråk kan hämma företagande.
- Hur ser befintlig och framtida service på landsbygden ut?
- Kollektivtrafiken på landsbygden, avveckling eller utveckling?
- Landsbygdens behov av infrastruktur (tele, data, vägar mm).
- Utveckling och samordning av bredband och telefoni bör stödjas aktivt av kommunen.
- 2 + 1-vägar och farthinder i form av avsmalningar måste utformas så att jord- och skogsbrukets transporter inte försvåras eller omöjliggörs.

Tätortsnära jordbruk

Att driva företag i nära anslutning till tätorter har av naturliga skäl begränsningar. För företag inom de gröna näringarna är marken en viktig produktionsresurs som inte kan flyttas. Kommunens planering av samhället måste ta hänsyn till att jordbruk alltid kommer att förorsaka effekter som kan upplevas som störande av närboende. Genom att kommunen inte sätter upp onödiga restriktioner för de gröna företagen visar man på ett tydligt sätt för medborgarna att man vill ha dessa företag kvar. Mycket av det som ibland skapar konflikter kan, och bör, lantbrukarna och de närboende själva lösa genom att visa normal hänsyn till varandra.

- Vilka möjligheter och/eller begränsningar för befintlig och framtida djurhållning, t.ex. gällande ladugårdar, betesdrift eller biodling planeras?
- Planeras nya begränsningar när det gäller gödselhantering och bekämpningsmedel (t.ex. spridningsrestriktioner, skyddsavstånd mm).
- Pekar kommunen ut nya friluftsområden, reservat mm som kan påverka möjligheter till skogsbruk, jakt, betesdrift och möjlighet till byggande?

Miljöpåverkan vatten

De gröna näringarna är omgärdade av ett mycket stort regelverk för att skydda vattnet, eftersom jordbruk och djurhållning kan skada vattnet. Regler kring t.ex. vattenskyddsområden är ibland så detaljerade att de inte uppfattas som rimliga och rättvisa. Sådana regler måste och kan utformas så att de medger ett aktivt jordbruk på samma gång som vattnet ges ett fullgott

skydd. Ett fungerande samarbete med de som berörs av vattenskyddsområdet är A & O när det utformas. Samhällets expansion kan också utgöra ett stort hot mot vårt vatten.

- Tar kommunen tillräcklig hänsyn till att ändrade dagvattenflöden måste tas omhand, t ex från stora hårdgjorda ytor? Oreglerad avrinning kan förorsaka översvämningar på jordbruksmark nedströms.
- Finns det risk för att t.ex. bebyggelse eller dagvatten påverkar ytvatten, grundvatten eller särskilda vattentäkter?
- Möjliggör föreskrifterna för vattenskyddsområden ett aktivt lantbruk inom området?
- Vattenbruk (odling av fisk och skaldjur) är en näringsgren som många LRF-medlemmar anser är utvecklingsbar. Finns det områden i kommunen där sådant skulle kunna vara lämpligt och hur behandlas i så fall dessa områden?

Kretslopp, energi

De gröna näringarna erbjuder livsmedel och energi, men kan med rätt förutsättningar och efterfrågan leverera betydligt mer av båda dessa. Med rätt avloppsinfrastruktur kan lantbruket dessutom ta hand om restprodukter som annars lätt kan klassas som kvittblivningsproblem.

- Uppmuntrar kommunen till kretsloppsanpassade lösningar när det gäller avlopp?
- Speciellt vid byggande av nya bostadsområden finns möjlighet att planera kretsloppsanpassade VA-lösningar, men kommunen måste stötta den utbyggnaden.
- Hur säkerställs kommuninvånarnas övergång till förnyelsebar energi?

Landskapsbild, natur- kulturmiljöer

Generationer av lantbrukare har skapat ett i många fall unikt landskap i Sverige. Många av de växter som är hotade är helt beroende av att markerna betas. Ett livskraftigt jordbruk med betande djur är alltså en förutsättning för såväl natur- som kulturvärden.

- Är dagens skydd av naturmiljöer och grönområden bra och rimligt, uppfyller det förutsättningarna enligt ovan?
- Finns möjlighet till expansion i strandnära områden?
- Skyddas landsbygdens kulturmiljöer, t.ex. gårdsmiljöer, på ett bra sätt?
- Hur påverkas landskapsbilden av kommunens planer?

